

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 1. vinotoka 1869.

List 40.

Nagrobnica.

Angel blede smerti
Zrè na grob skopán,
Skrije merzlo serce
V zemlje drob hladán.

Tam pred Božjim stolom
Čaka duh mirú,
Kliče v domačijo
Trudnega sinú.

Žalni zvon mu poje,
Voši večni mir,
Angeli sprejmejo
Ga v veselja vir.

V čistosti živite,
Vi prijatelji!
Potlej v domačiji
Snidemo se vsi.

Hrabrosl. Pernh.

Marii v nebo vzeti.

Marija se k Sinu dvignila
Današnji je blaženi dan,
Si z lil'jami glavo ovila,
Obraz ji je s solcem obsjan, —
Vsa svitla ko zgodnja danica
V nebesa je vzeta Devica.

S pušave se kviško podaja
Nje duša prečista 'n telo,
Ko zar'ja — prijazna zahaja,
Zahaja v presveto nebó;
Njen Sin jo veselo pozdravlja,
Jo k sebi na sedež postavlja.

Ko pride častitljivo gori
Prevzvišena rajska Gospá,
Nebeški zapójejo zbori,
Raduje se množica vsa;
Kraljevo okó se leskeče,
Gospodstvo nebeško obleče.

O blagor ti, ljubljena Mati!
Minula je za-te britkost,
Pričela se v zarji je zlati
Naj slajši nebeška radóst;
V nebesih, na zemlji naj večó,
Vse bitja čestitajo srečo.

Tud' mi se z Marijo sklenimo,
Vošimo ji srečo za čast,
In Trojno-edin'ga hvalimo,
Ki dal ji je tako oblast.
In Ti, o preslavna Kraljica!
Nam vselej ostan' pomočnica.

Br. V.

Štiri besede lažnjivim prerokom.

Te besede so iz skrivnega razodenja: „Ne bo več časa!“ To je čudno, ko človek resnico prevrača, če tudi jo spozná, ko hudo dela, akoravno vé, da je hudo. Taki si nalaš pripravljáš, kar žuga sv. evangelij poslednje nedelje: „Tam bo jok in škripanje z zobmi.“ In današnji je takih veliko. — V mistiki se bere, kako razne občutke bodo imeli tudi pogubljeni v svojem terpljenji. Iz nekega obsedenega je hudobni duh govoril, in ko je bil prašan, kaj bi storil, da bi zopet milost zadobil, v kateri je nekdanj bil, je rekel: „Rajši bi hotel z goljufano dušo v brezno se pogrezniti, kakor v nebesa se poverniti!“ Iz tega je pač govorila strahovita terdovratnost spačene volje, kakor se vidi dostikrat pri tako imenovanih „liberalcih.“ Ko so se namreč čudili tem besedam, je odgovoril: „Tolika je moja hudobija, da nič dobrega ne morem hoteti...“ Pri drugem so ravno to prašali, in odgovoril je čisto drugač, zakaj razdvoj je ena posebnih lastnosti zaverženih. Rekel je

namreč: „Ako bi bil steber iz razbeljenega železa, nastavljen z britvami in ostmi, postavljen od zemlje do nebes, in ko bi imel jaz terpljenju podverženo telo kakor ljudje, bi se hotel do sodnjega dne po njem gori in doli dati vleči, ako bi se s tem mogel v čast poverniti, v kateri sem poprej bil. (Ehmig. Neue Gleichn. II. st. 520.)

Blagor tebi, ki imaš sicer spačeno voljo, pa vender saj še zmožnost jo izboljšati ter v blago in dobro voljo spremeniti! Ali glej, da te ne prehiti, kakor je pisano: „Ne bo več časa! Zakaj kakor drevo pade, tako obleži.“ Izaija pravi o milostnih Zveličarjevih časih (11, 8—9): „On ne bo po videzu sodil; sodil bo po pravici... Volk bo pri jagnjetu prebival, in levopard bo pri kozliču ležal; tele in lev in ovca bodo skupaj hodili in majhen deček jih bo gonil. Tele in medved se bota skupaj pasla, mladiči bodo skupaj počivali, in lev bo kakor vol slamo jedel. Dojenec se bo igral nad modrasovo luknjo, in odstavljenec bo roko v baziliskovo duplo vtikal. Ne bota škodovala in ne morila na moji sveti gori.“ — Kaj takega je pač nemogoče v živalstvu, ker vse te zveri bi morale le svojo naravo do čistega spremeniti, opustiti derečnost, divjaštvo, kervižejnost, strup, razdraženost. Kar pa je v živalstvu za vselej nedosegljivo, to dela milost (gnada) med tacimi ljudmi, ki so s svojimi divjimi strastmi bolj zveri kakor pa ljudje. Milost naredi iz divjaških nečistnikov čiste ljudi, iz togotnih pohlevne, iz krivičnih pravične, iz tatov in goljufov poštene, iz pijanih in požrešnih trezne, iz hinavskih priproste, iz sovražljivih in lakomnih usmiljene, pravne in dobrotne, iz naj hujših dušmanov in preganjavcev sv. cerkve naj gorečniji razširjavce resnice. Spreobrnjenje pri spačenih in terdovratnih je iz zgolj človeških moči sicer ravno tako malo mogoče, kakor pri unih zverih naravo spremeniti v pitomo in pohlevno. Kar pa je človek sam iz sebe nezmožen, to stori moč milosti Božje, in za to milost in pomoč mora nesrečni človek moliti in prositi. Ako tedaj ti ostaneš volk, ki si dolžan biti krotko jagnje, — ako ostaneš hudobna kača in strupen modras, kervoločen lev itd.; si moraš sam sebi pripisati pravično jezo večnega Sodnika, ki te bo v večnosti pričakala. „Ondi bo jok in škripanje z zobmi.“ (Mat. 22.) In če imaš bolj zakerknjeno voljo in v zvijači zamrežen in zapreden um, tezej ti bo te zmožnosti zlepšati, iz zadreg spraviti in se speoberniti. Če se pa ne spreoberneš, joj in gorje ti, zakaj tebi bodo veljale tiste besede: „Poberite se spred mene v večni ogenj!“ In potlej — — „ne bo več časa!“

Kaj je to: svobodni zidar (frajmav-rar), in svobodno zidarstvo (fraj-mavrarstvo)?

(Dalje.)

Kakovo očitno vravnavo ima zunanje svobodno zidarstvo?

Očitna vravnava zunanjega zidarstva se nič ne strinja s skrivnim zidarstvom. Karbonarstvo ali skrito svobodno zidarstvo je bistveno edino in občno, ter ima enega glavarja, kterege pa ne pozna društvo. Pa tudi zunanje svobodno zidarstvo je edino in občno, kar se tiče namena, lice samo mu je različno. Bere se, da vseh skupaj je blizu 60 različnih sostavov zidarskih, ki se tudi različno kličejo. „Veliko jutro“ je na Francoskem, Italijanskem, Španjskem, v Mehiki, Braziliji, v zedinjenih državah severo ameriškanskih in drugod. Velike snidnice se nahajajo na Škotskem, Irskem, Danskem, v Hamburgu, novem Jorku id.

Veliki mojster velikega jutra francoskega postavim ima pod svojo oblastjo in poslušnostjo vse snidnice in delalnice vseh zidarjev, ki ne spadajo pod škotski ali pak Misraimov obred. Za pomoč ima obilo svetovalcev, ki so večidel sploh znani in med rovarji veljavni možje, naj bolj se odlikuje med njimi glasoviti Renan, ki je grozovito prekel kristjanstvo. Renan je tudi veliki kancelar. Snidnice in delalnice so razverstene na „jutra“, in ukazi „veliko jutroški“ uradno gredo na vse brate ude.

Se vé, da takovo je le zunanje zidarstvo, ki samo na sebi ni zarotno, pač pa je skrivno zidarstvo. Zunanje zidarstvo je očitno in tudi po mnogih deželah dovoljeno, uno pa je skrito in prepovedano, vsaj na videz.

Snidnice imajo različne pridevke ali imena, včasih prav smešne. V Parizu in v okolici je blizu 71 snidnic, ki so razverstene v 4 odseke, in skoraj vse se shajajo po enkrat vsak mesec. Tedaj vselej malo „popustujejo“, jedó, pijejo, malo poplešejo. Noben zidar jim ne reče žal besede! To je nižji derhali zidarski vse, za drugo se ne meni. Pa tudi miloščinjo pobirajo za uboge brate, kajti svobodni zidarji se na vsa usta hvalijo, da so ljudoljubi. Ali vendar moramo kar naravnost povedati, da samo kristjanstvo zna ljubiti uboge.

Brat Ragon razlaga nekoliko svojo ljubezen do ubozih. On pravi: da so ubogi zidarji naj ostudnije grinte svobodnemu zidarstvu francoskemu, ter iskreno priporoča vsem snidnicam, naj ravnajo po nasvetu brata Beurnovilleja, ki pravi: „Društvu priporočajte le take može, ki kaj premorejo.“ In brat Bazot piše: „Svobodnozidarski berač je zelo nadležen, vedno stoji za petami, kakor kakovo zlovoljno bitje. Ne more se človek znebiti ga, pride za njim kamor koli je, nič se ne boji. Kedar zjutraj vstaneš, ti že čaka pred durmi. Res bi boljše bilo, da bi meč prinesel v roki, češ, pa se; tedaj bi mu človek mogel vsaj pogumno nasproti stopiti. Ali sitnež dojde s patentom zidarskim in pravi: Jez sem svoboden zidar, podelite mi kaj, sej sem vaš brat, in postave vam veleajo, da morate pomagati ubogim. Dajte mi, dajte, če ne bom povsod razznanil, da ste malo-vreden in gerd človek.“

„Nu, le dajte, zidarji!“ šali se omenjeni zidarski pisatelj, „ali vedite, da boste vedno morali dajati.“

„Naj več krive so snidnice. Ko bi sprejemale zgolj poštenjake (tedaj samo bogatini so poštenjaki! Oj, oj!), t. j. take, ki so samostojni in nenavezani v premoženju ali delu, tedaj bi zidarji le včasih morali kaj pod pazduho seči, kedar bi se naključila kakova posebna nesreča.“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Schutz der heimischen Arbeit (Bramba domačega dela) von V. C. Supan, Präsident der Handels- und Gewerbekammer für Krain itd. Tako

se imenuje brošura 42 strani, ki je vredna, da bi jo vsak uméten domoljub prebral in prevdarjal, ker se poteguje za korist domačih izdelkov ter za prid avstrijske domovine. Splošna nezadovoljnost in nezaupnost, božanje ljudstva, zlasti po kmetih, čedalje veči državni dolg in kmali že nezmagljivi davki, brezcenitosti zemlje itd., pravi gosp. pisavec, take reči so ga nagnile, da je omenjeno prašanje obravnal.

Svarilo razberzdancem. V nekem tergu na Štajarskem se je tale velika nesreča pripetila. Iz terga gredoč razposajen fantalin sreča ravno konec mosta pošteno in pridno deklo, ki je s polja damo šla, in jo začne, kakor je le nesramnežev navada, nespodobno dražiti in nadlegati: kar hipoma pa odjenja tram, ob katerem stojita, in oba s tramom vred na veliko robáto kamenje, ob bregu vode nakopičeno, padeta. Razuzdanec je dobil le hudo prasko na lice; uboga deklina pa je še tisti dan oslabela in umerla. Nedolžna reva je morala umreti; Bog pa je vsem razposajencem svarilni izgled pokazal, naj se učé, da šesta Božja zapoved ni za šalo.

Z Berd. Ig. F. — Po 35 dolgih letih smo 19. kim. v fari Kojski zopet enkrat imeli novo mašo; pel jo je č. g. Ferdinand Tomažič. Slovesnost prelepah, ki so si v enacijh primera precej enake, ne bom popisoval; opomnim naj, da povzdignili so sveto opravilo preč. g. fajm. M. Koršič s svojim čverstim govorom, ki je vse pričujoče močno ginil. Dom novomašnika je dobre pol ure od vasi, kamor smo se vsi podali po dokončani prelepi Božji službi. Dva slavoloka sta pot kinčala. Pokanje možnarjev nas je spremljalo in velike množice ljudstva so veselo pozdavljele novomašnika. Po novi maši, ki se je začela ob devetih, je bila procesija k bližnji cerkvi sv. Križa, kjer so ta dan odpustki; v. č. g. fajm. iz Bilijane so imeli opravilo. Pobožnost, s kakoršno je ljudstvo molilo in sv. pesmi prepevalo pri procesii, kaže živo vero in je res vse hvale vredna.

Iz Zalega loga. Dovoli, ljuba, za vse dobro vneta „Danica!“ mladini v nauk in spodbudo malo prostorčka v spomin Miciki Ambrožičevi, 20letni deklici, ki smo jo 20. kimovca tukaj pokopali. Že v šoli je bila zastran učenja in lepega vedenja ena zmed naj pridniših, naj boljših učenk. Pozneje se je šivati naučila, zraven tega pa posebno veselje do lepega, zlasti cerkvenega petja dobila, za katero je tudi prav prijeten glas in zmožnost imela. Poslednje leta pa je bramorjasta postala; vendar pa, čeravno ji je iz noge teklo in je s težavo hodila, jo je le gnalo, da je še v cerkev hodila in rada pela, dokler ji je moč dopustila. Ob času tukajšnjega sv. misijona iz hiše že ni več móгла; po hiši je še hodila. Takrat jo je posebno razveselilo in se je srečno štela, da so v. č. gosp. P. Valjavec k njej v hišo prišli, jo spovedali, ter ji višnjeví škapulir neomadežnega spočetja prečiste Device Marije blagoslovili in podelili. Kakor že v zdravji, je bilo toliko bolj v bolezní njeno posebno veselje in njena naj večí tolažba, Jezusa večkrat prejeti v presvetem Rešnjem Telesu. Kakor je bila vse-skozi posebno sramožljiva, je tudi v bolezní to pokazala. Ko se ji je tudi na stegnu jela bula zbirati, dalj časa še mati za to ni védila; in ko se ji je potem bula prederla, in tega prikrivati ni móгла, je vendar še očetu in zdravniku nikakor ni hotla kazati; rekla je: „Pomagati mi ne morete, čímu bom kazala?“ Potem pa je kaka dva mesca le ležala, in sama ni móгла več iz postelje; le mati je z njo imela opraviti, — družega ni hotla. Ves ta čas je silno veliko terpela; iz bule je vedno teklo, — še obrniti, še ganiti se sama ni móгла; ker je bilo vse razboljeno, je mati poslednje tedne skor vsako četert ure — zdaj na levo, zdaj na desno — jo móгла obračati — med groznimi bolečinami, v katerih pa po njeni vdanosti ni bilo slišati družega kot le be-

sede: „O Bog! o Marija!“ Kakor si je želela zastran smerti, se je tudi zgodilo: ravno kvaterno saboto zjutraj je mirno v Gospodu zaspala, in kvaterno nedeljo ter spomin žalostne Matere Božje — vsa ovenčana — na mertvašken odru ležala. Vsi jo blagrujejo, kako da je nar drajsi zaklad, prelepo oblačilo kerstne nedolžnosti neoskrunjeno nesla pred sodni stol Jezusa Kristusa, in da je prišteta tisti presrečni trumi čistih duš, ki vedno za jagnjetom Božjim hodijo ter novo pesem pojó, ktere nihče drug peti ne more. Njen pogreb se mi je zdel takó lep, da je bil bolj podoben veseli nebeški svatovšini kakor pa žalostnemu mertvaškemu opraviilu. Zato je bilo prav primerno, da se je v dan pogreba po željah pevkinj tudi med mašo pela „Dekliška:“ „Že od nekda sim ljubila“ — (besede g. Namre-tove, napev g. Smolej-ev). Misliti je, da bolj kot pridiga morajo vsakemu poštemu dekletu v živo seči besede z občutenjem pete: „Čista moram bit' nevesta — Mojga žen'na Jezusa — Jezus ženin moj presveti — Čisto ljubi le sercé“ — Pa tudi v dno serca mora presuniti vsako ubogo zapeljano revo, ko sliši peti ginljivo: „Oh jokajte, le jokajte — Zapeljane deklice!“ — Poslednjič so pevkinje z g. učiteljem — kar je o taki priliki posebno lepo — še na grobu svoji tovaršici v slovó zapele milo pesem: „Jamica tiha, kotiček mirú“ — „Blagor jim, kateri v Gospodu zaspé — V slavi nebeški se tam prebudé!“ O pač res: blagor jim! Ljubi Bog daj enkrat ta blagor tudi nam! —

Iz Cerkljan. T. Z. — Mila svečanost se je praznovala pretečeno nedeljo — 19. t. m. v Cerkljah. Videli smo za dolgo versto duhovstva v mašniški obleki častitega starčeka, cerkljanskega gospod očeta Andreja Bohinca, mašnika že 50 let. Mogočni strel je pozdravljaj očeta, ko so se pokazali iz farovških vrat ter stopali po umetnem drevoredu proti cerkvenemu vzhodu, z znamenji mašništva okinčanem, ki je imel napis: „Pozdravljen Zlatomašnik!“

Pred daritvijo presveto so pridigovali stričnik g. očetov, špiritval mariborski, g. Jakop Bohinec. Iz prijetno razločnega govora naj omenim nekoliko. Rek: „In množice to videti so častile Boga, kateri je tako oblast ljudem dal.“ (Iz nedeljskega sv. evangelija.) — Pred tremi tedni, rekli so g. pridigar, videli ste Cerkljanje slavni sprevid iz farovža v cerkev in danes ga vidite zopet. Al vender velik je razloček med undanjim in današnjim. Danes pred tremi tedni stopal je za čistito versto duhovstva mladi duhovnik v cvetji lét, z glavo po koncu in z lahko nogo; danes pa hodi za bliščečim sprevidom siv starček s pobešeno glavo, in s palico se podpira. Kdo je ta? Vaš gospod oče so, Cerkljanje, ki so danes pred 50 leti v škofijski cerkvi sv. Miklavža v Ljubljani obhajali prvokrat daritev presv. maše. Znano vam je, kaj dosega dandanes človeški um: Hribe predira ter se vozi skozi nje, po bliskovo hitro umé pisati skozi zrak in skozi morja in zvezde šteje — velika je zares taka oblast človeškega uma, ali še večja je oblast podeljena katoliškemu duhovnu. Pomislimo danes oblast duhovno 1. podučuje, 2. razvezuje in 3. daruje. Zarad te oblasti moramo spoštovati duhovne, in spoštujte zato vi Cerkljani svojega starega gosp. očeta, zlatomašnika.

1. Duhovnu je dana oblast podučevati. Znana mi je ljubezen posvetna in božja, ljubezen otroška in ljubezen starišev, — pa nežnejša ljubezen mi ni znana kot je ljubezen vernikov do svojih dušnih pastirjev in pastirjev do vernih — in v tem je velika skrivnost. Glejte, Cerkljanje, iz take naj priserčniše ljubezni so vas učili vaš oče s tega svetega kraja več kot 23 lét, pridigali so vernikom celega pol stoletja: oni so toraj spolnili svojo dolžnost. Prašam pa: ali ste jo spolnili tudi vi, poslu-

šali in storili po tem? Oče so bili sejalec, ali ste vi obrodili sad? Prosim vas, če ni bilo pri vseh tako, sladite jim vsaj zanaprej njihova stara leta tako, da bote po keršansko živeli; že misel ta naj vam bo strah: kaj pa, če bi gospod oče moje napačnosti vedili? Katoliški duhovnik obraz zemlje spreminja, ko podučuje mlade in stare, nedolžne in grešnike in spreobrača divjake v daljnih deželah k Kristusovi sv. veri. Zato se to videti po pravici čudijo množice ter hvalijo Boga, ki je dal tako oblast ljudem. 2. Katoliški duhoven ima še imenitnejšo oblast, oblast namreč razvezovati. Le ozrite se na spovednico, kjer so delili in še delé vaš oče v zakramentu sv. pokore odvezo grehov. Verjemi mi, dragi poslušalec, da je to prevelika skrivnost, o kateri vedó le tvoj g. oče, ti in pa Bog. 3. Nad oblastjo angeljev nebeških in kraljev na zemlji je katoliškega duhovna naj lepša oblast, namreč darovati daritev presvete maše. Kolikokrat so pristopili vaš oče k altarku Gospodovemu, razveselili so se jih angelji v nebesih, razveselile se jih duše v vicah, za ktere je presveta Kristusova kri z altarku doli tekla pred vice, milost božjo oznanovaje, da! tekla še dalje doli pred peklenske vrata ter resnobno pridigovala ostrost božje pravice. Ali ne bote, množice, stermele to videti in častile Boga, da je dal tako oblast ljudem? — Glejte, poslušalci, tako zbrani, kakor smo danes, ne bomo tu nikdar nikoli več. Zato imam za vas, ljubi g. oče, le še eno željo, v slovo jo imam za vas, dragi moji, da bi mi vsi na vesoljni sodbi bili postavljeni z gosp. očetom na desno stran ter z množicami iz vseh narodov zbranih veselo častili Boga, ki je dal vsem nam oblast zbrati se ta dan ob desnici njegovi. Ko so končali govornik svoj versko tehtni in slovniško čisti govor, naj pristavim, da smo hvalili tudi mi Boga zato, ker je preskerbel tacega špiritvala mlademu brihtnemu duhovstvu štajarskemu.

Po pridigi so popevali g. zlatomašnik sv. mašo s krepko besedo, ki nam je porok, da jim bo Bog gotovo podeliti blagovolil še nekaj lét na zemlji. Zapeli so po sv. maši „Te Deum“ za vse milosti 50letnega mašništva z ginjeno dušo. Na to so nas pa s prižnice blagoslovili kot sicer blagoslovlja vsaki novomašnik. Opominja vredno je, da sta jim služila pri sv. maši dva druga zlatomašnika, katerih prvi, šentjurski gosp. oče Jurij Košmerlj, imajo 26. t. m., in drugi — nekdanji hotederski fajmošter g. Aleš Kos — 3. prihodnjega mesca svojo slovesno zlato mašo.

Pisalec teh verstic, ki je bil že pri mnogih novih mašah, pa še pri nobeni zlati maši, ter je čutil milobo nove maše in veselje ljudstva ob taki priliki, ne moti se menda, če terdi, da je še ginljivejša svečanost zlatomašna memo nove maše. Tam se namreč novomašnik boječe ozira v prihodnjost, ki mu prav gotovo ne bo sadila samo cvetic, ampak tudi ternje bodeče; tu pa z mirnim okom gleda zlatomašnik na polstoletno zmagovito delovanje v vinogradu Gospodovem ter z lahko vestjo čaka klica Gospodovega: Pastir, kje so tvoje ovčice?

Slovensko ljudstvo pa, ki vré k takim svečanostim tako, da prenapolni naj prostorneje veže Božje, vterjuje pri njih svojo starodavno sv. vero in svoje nepremakljivo spoštovanje do naj svetejšega stanú; in slovenski mladenci — dijaki ob enakih svečanostih že radostno gledajo v duhu, kako bodo enkrat stopali prvičkrat k altarku Gospodovemu; slovenski mašniki pa si delajo up, da bodo morebiti po 50 letih tudi darovali Večnemu v zahvalo svojo zlato sv. mašo.

Hvaležna fara je poklonila svojemu dušnemu očetu k njihovi zlati sv. maši pesmico, ki jo je zložil taran petočolec novomeški Jakop Bedenik. Domačim pevcem in pevkam pa je donela danes serčna pesem, tako milo

vbrana, da se na deželi ne čuje kmalo kaj takega. Komu gre hvala zato, veste vsi. (Danica jo je unkrat naznanila.)

Iz Dragatuša. Ljuba „Danica!“ Odpri svoje zlate bukve, ter si zapiši zares imenitno slovesnost, ktera se je godila v nedeljo presladkega Imena Marije Device, naše preljube pomočnice, v Černomlju. Nepozabljiv bo ta dan vsi černomeljski fari. Obhajala je cela fara tole zares imenitno veselje: Od vsih jako spoštovani sivo-bradi mestnjan gospod Janez Stavdohar je obhajal zlato poroko s svojo, vse časti vredno soprogo Elizabeto Podmilšekovo. Res je, kaj takega se večkrat zgodi po svetu; ali težko pa se primeri, da bi zlato poroko venčal lastni sin — in sicer lastni sin, ki je na višji stopnji cerkvene časti, ravno ta dan obhajal tudi petindvajseto leto svojega mašnikovega posvečevanja. Vsakemu človeku se je bralo veselje na obrazu, ko so o pol desetih povabljeni gosti v lepi dolgi procesiji, med velečastnim zvonjenjem in pokanjem velicih možnarjev, iz duhovšnice v cerkev se podali. Kaj lepo je bilo viditi sivega starčka s svojo še dosti čvrsto ženo pred duhovšino, ktero je vodil njun sin, častni kanonik teržaške škofije, prečastiti gospod Ferdinand Stavdohar, v višnjevi cerkveni obleki, in na njegovi strani drugi sin, ravno tako od vsih čislani, oče Ignacij Stavdohar, dosednji gvardijan in direktor novomeški. Lepo se je podalo spremstvo, ktereja je mestna bratovšina dala temu vходу. Njeni udje so v dolgi rajdi na straneh proti cerkvi stali s prižganimi svečami. Spremila nas je mestna godba, ki je prav lepo vbrano igrala tudi pri daritvi sv. maše.

V cerkvi je bila nar popred zlata poroka, pri kateri so g. kanonik prav serčno in ginljivo nagovorili svoje toliko ljubljene starše, ki so po cerkvenih obredih ponovili svojo pred petdeset leti storjeno obljubo.

Potem so oče Ignaci v lepi pridigi natanko razložili pomen in namen te slovesnosti, ter so pokazali, kako je že v stari zavezi Bog sam posvetil petdeseto leto, kako je tudi v novi zavezi vsako petdeseto leto sveto leto, kako je tudi petindvajseto leto posvečeno leto, ter so to prav lepo obrnili na svoje starše in na brata. Povedali so nam, kako so častiti starši njih trinajst otrok pošteno zredili, akoravno se je bilo treba vedno z revšino boriti. Tolažili so svoje preljube starše tudi s tim, da imajo že devet otrok tam v večnosti, in ker so nekateri s kerstno nedolžnostjo šli iz solzne doline, se gotovo tudi v nebesih veselijo današnjega praznovanja. Omenili so, kako morata milega Boga hvaliti, da v svoji sivi starosti imata lepo tolažilo in potrebno pomoč od svojih še živečih štireh sinov, katerih dva druga sta v cesarskih službah dobro preskerbljena. Prav ginljivo so nam povedali, kako da vsi imamo trojne starše. Pervi so naturni starši: oče in mati. Drugi mati katoliška cerkev in naši duhovni očetje, dušni pastirji. Tretji nebeški Oča in presveta Marija Mati Božja. Vse te troje starše moramo ljubiti, ako hočemo tukaj in nekda srečni biti. Marsiktera solza se je uternila pri tem serčnem govoru. In jaz le še to rečem: Bog nam daj obilno takih skerbnihih staršev, kot sta ta dva starčka! in Bog daj ljubeznjivim sinovom še dolgo imeti to srečo, da drugim kažejo, kako se morajo spoštovati dobri starši.

19. nedeljo je bila v Černomlju zopet lepa slovesnost, pri kateri je bila zopet vsa okolica po koncu, pa ne v hudem, temuč v dobrem pomenu. Obhajal je svojo novo mašo černomeljski gospod J. Lilek, mašnik poreške škofije. — Tudi bi mogel še kaj od suhorskega misijona omeniti in povedati, kako ljudstvo ljubi in časti gg. misijonarje, ki so liberaluhom taki tern v peti. Pa vsako delo ima svoje plačilo, tudi ti sovražniki pridejo enkrat na cedilo. Bog in Marija nam pomoz! Janez.

Iz Hrušice v Istriji. * (Konec). Novograjski kurat

Njih prevzvišenost v imenu gospôde, vsih pričujočih in cele fare pri Njih vstopu v hrušisko faro in prehodu Novigrada spoštljivo pozdravi in prosi za vse apostolskega blagoslova. Skazuje (predstavlja) potem gospôdo, ktera Jih poverstoma spet pozdravlja, in vsakega z ljubeznjivim odzdravom in očetovsko-prijaznimi besedami razveselijo. Podelijo sveti blagoslov, ogledajo nekoliko slavolok, ljudstvo se vzdigne in med veselim zvonjenjem in vednim strelom Jih spremlja v procesiji skozi vas, po kateri so bili cestoma mladi mlaji z venci vpleteni zapored nastavljeni do g. kuratovega stanovanja. Vidilo se je, da so bili dobrotni višji pastir močno ginjeni. Zakaj? Sami so ljudstvu spet pred Njimi kleččemu v lepem nagovoru omenili, ne zato, ker je Njim kakor človeku to veličastenje skazalo, ampak ker spoznajo, da je pri njih še zmiraj pravi katoliški duh, živa vera in keršanska ljubezen; zato mu pa tudi po očetovo ksercu ženejo, da naj vsi tudi zanaprej dobri, zvesti in za čast Božjo vneti udje sv. katoliške cerkve ostanejo. Birmancem pa še posebno milo rečejo: „Ker vas vidim tako vesele in lepega obnašanja, upam, da boste tudi jutri, kadar vas bom iz keršanskega nauka pred sveto birmo izpraševal, dobro znali. Bog vas spremlja in povsod obvaruj.“ Potem podelijo še sv. blagoslov in jih odpravijo, ker namenili so gosp. kurata s svojim obiskanjem milostno razveseliti. Ali ne utegnejo se dolgo muditi, pot Jih pelje še nocoj k fari v Hrušico, kjer se imajo naslednji dan zbrati iz cele fare, vsih farnih duhovnij in še iz dveh družih farâ za sveti sakrament pripravljeni birmanci. Ali kdo bi si mislil novo nepričakovano veselje? Vsi smo mislili, da pridejo še po dnevu k nam, zato se na ponočne svečanosti niti mislilo ni. Ali kjer je prava volja in ljubeče serce, je hitro tudi dobra umišljaja. Že o prihodu so bile zgornje hiše razsvitljene, pred hišami so klečali in prižgane sveče v rokah držali, kateri so doma še za varhe ostali; zdaj pa pri odhodu se vidijo vse, posebno lepe visoke gospôske hiše od verha do tal po vsih oknih razsvitljene, črna noč se je spremenila v svetli dan; zares prekrasen pogled! Strel in zvonjenje oznanita Njih odhod iz Novigrada, ljudstvo je še na cesti in Jih pozdravlja; ali že se sliši novi germeči strel in lepo vbrano veličastno zvonjenje bližnje fare Hrušice, ktera že komaj pričakuje slavnega gosta. Tudi tu je zbrana mladina že daleč pred vasjo, križi, bandera, starašini z vošenimi bakljami in zbrana množica ljudstva Jih spremlja v lepo okinčano cerkev. Veličasten je bil pogled pri nastopu v njo zarad vkusne olupšave in neštevilnih lučic. Niso se zastoj že mesce pred trudili njen verli in goreči gospod fajmošter Janez Breclnik, ker prenovili so velikanski zvonik in vso cerkev od zunaj in znotraj, napravili nov kip verhi velikega altarja, preskerbeli v drugi vasni cerkvi sv. Vida čisto nov altar, pa tudi veliko drugih službo Božjo povzdigajočih reči, kakor tudi olupšanje stanovanja za toliko spodobniši sprejem Njih prevzvišenosti. Silno ljudstva z birmanci vred se je drugi dan zbralo. Zanesljivo so se premilostni pri izpraševanju otrok iz keršanskega nauka prepričali, da se duhovni niso zastoj trudili z birmanci toliko časa poprej. Ne bom popisoval lepega ogovora g. fajmoštra pri vvodu Njih prevzvišenosti in nenavadne cerkvene svečanosti, pri kateri v ti škofiji tudi na pokopališče grejo in za vse mertve navadne molitve odpravijo, in da se pri vsih predpevih in odgovorih slovesno odpeva, ne smem zamolčati, kako so naš ljubeznjivi, za vse skerbni premilostni gospod in škof pa tudi od vsih tako ljubljani, da se duhovščina in drugi kakor otroci okoli svojega očeta z vso spoštljivostjo zbirajo. Zato se je tudi v Hrušico 22 duhovnov k Njih azistenciji in poklonu sošlo še celo iz sosednje Krajne. Bog Jih nam ohrani še veliko lét zdrave, srečne,

in vesele! — Naj Jim bo, kar so na deželi veselega in keršanskega videli in slišali, v nadomestek tistega, kar v Terstu grenkega in nekeršanskega obžalujejo. Tako je pa tudi lepo za tebe, keršanski slovenski narod, da čast komur čast gre skazuješ, in si tako časno in večno slavo pripravljáš.

Iz Gorice, 27. kim. Naš premil. knezo-nadškof so bili za pretekli teden, od 20—24. sept., duhovščini svoje škofije napovedali duhovne vaje; v ta namen so v. č. o. Stareta vodnika vajskega izvolili.

Sošlo se je bilo nas 53 duhovnov, med njimi premil. višji škof, g. prošt bar. Codelli, dekana iz Cirknega in Devina, nekteri fajmoštri, s temi vred pa sploh mlaji duhovščina.

O. Stare je govoril v latinskem jeziku, ki mu teče tako lahko kakor slovensko. — Govori so bili učeno zloženi in polni skušenjskih podukov za duhovščino, torej kaj mikavni. Zapopadek meditacij (premišljevanj) je bil ta-le:

Namen človekov, namen družih stvarjenih reči; greh angelov, greh prvega človeka, naš greh, — smertni greh, — lepota in potrebnost gnade božje, — kazni pekla nasproti nebeskemu plačilu. — Smert sploh, — smert grešnika, — smert pravičnega. — Smert gotova, pa tudi negotova. — Posebna sodba. — Telo človeka po smrti. Stanovitnost v dobrih sklepah...

Spovedniki so bili v. č. oo. frančiškani in kapucini.

Zadnjega dne zjutraj so premil. nadškof vse pričujoče duhovne obhajali. Po sv. maši je duhovščina prevz. nadškofu adresu predložila, v kateri Jim hvalo izreka za njih očetovsko skerb, in za njih lastni lepi zgled, s katerim svoje podložne budé k svetemu življenju. Tudi voši svojemu višjemu pastirju pričujoča duhovščina srečno popotovanje v Rim k vesoljnemu zboru, obeta Jim, da hočejo zanje moliti in želí, da bi se zdravi in srečni domu vernili. Poslednjič duhovni še izročijo 192 gl. za sv. očeta, katerim nadškof 50 gl. iz svojega dodenejo.

Tako je pričujoča duhovščina svoje duše oskerbela, ob enem pa tudi na znanje dala prelepo in gorečo ljubezen do sv. Očeta, ter razodela odkritoserčno vdanost do svojega višjega pastirja.

Ginjeni so nato odgovorili nadškof, opominjevali duhovne k stanovitnosti v dobrem, in zahvalo so naznanili za njih vdanost in ljubezen, tudi so o ti priložnosti željo naznanili, da bi se duhovni vselej in radi duhovnih vaj vdeleževali.

Težko smo se ločili od kraja duhovnih vaj, kjer smo toliko svetega slišali, in kjer so naše duše toliko duhovnega živeža dobile. Vračamo se zopet nazaj k svojim ovčicam, ktere hočemo goreče podučevati in jih braniti toliko serčneje pred sovražnikom, ki hodi kakor rjoveč lev, iskaje koga bi požerl.

Večkrat pa se bomo v duhu povernili v kraj, kateri je priča naših svetih sklepov, ter bomo k Bogu zdihovali, naj nas v njih poterdi, da se vselej zvesto po njih ravnamo.

Hvala tedaj naj višji Bogu za prejete dušne dobrote, in serčna hvala Vam, ki ste naš dobri Oče, prevzvišeni naš višji Pastir!

Macna gora na Koroškem.*) — Gospodje liberalci morebiti menijo, da zidanje cerkev, kapel, napravljanje altarjev itd. le od duhovnov izhaja, kateri ljudstvo k temu ne mara celo silijo ali nezmerno vabijo. Naslednji med tolikimi drugimi dogodki naj priča, da močna vera katoličanov svetišča stavi.

Perve dni tega mesca sem bil v Borovljah na Koroškem, jest in moja žena. Šestega se odpraviva na božjo pot na Macno, ki je tri ure od Borovelj na visokem hribu. Kdaj da se je ta božja pot ravno začela,

ne vém, le toliko mi je znano, da je bila prva kapela lesena. Ščasoma jeli so ljudje tje romati in so tudi milošnje tam pustili; gosposka pa ni pripustila, da bi se napravila božja pot, in je vzela denar. Zato so jeli redkeje romati na goro in gorečnost je pešala. Ščasoma vendar so zopet ljudje sami od sebe večkrat tje romali in dari prinašali. Tako se je zgodilo, da so mogli kapelo zidati, in leta 1835 ali 1836 smo prvi oltar na goro nesli in v kapeli postavili. Komaj smo to napravili, ko romarji prihajajo v kapelo od vsih strani. Od tega časa so se darovi tako množili, da so pred kakimi petimi ali šestimi leti večji novo cerkev sozidali, v kateri se vsako leto na dan sv. Jakoba in sv. Ane dve ali tri maše berejo za romarje, ki od vseh strani tje priromajo. V lani jih je bilo okoli tri tisoč.

V oltarji je Marija sedem žalost. Pervo kapelo, ki je bila še lesena, so tako sozidali, da je bila pod tri fare. To je sporekom priliko dajalo. Zatorej so zadnjo kapelo tako zidali, da je pod eno samo faro, namreč v Glinje. Vsak romar je v sercu potolažen in zveseljen, da želi večkrat priti; — tudi se daleč okrog vidi. Več milost se je že tu doseglo; tako je nek kruljev mož berglje na gori pustil; ker meni se, da mu je Marija sedem žalost milost sprosila, da je ozdravel na gori.

Iz št. Petra Slovenov na Beneškem, 26. septembra 1869. (Duhovne vaje mašnikov v Vidmu). Spet Vam pišem od duhovnih vaj, pa zdaj od vaj duhovnov. Naš prevzvišeni nadškof Andrej Casasola so v okrožnici pretečenega meseca do duhovnov povabili vse mašnike svoje nadškofije v Videm v semenišče k duhovnim vajam, ktere so se imele izveršiti v dveh oddelkih, tako da ali v prvem ali v drugem bi bilo mogoče vsakemu duhovniku se vdeležiti. V ta namen so povabili sloveča mašnika, čast. g. Karola Ferreri-a in korarja slavnega Jožefa Gliemone-a, oba iz Torina.

Pervi tečaj duhovnih vaj je bil od 12. do 18., drugi od 19. do 26. t. m. Vsi duhovni so bili povabljeni na stanovanje in hrano v semenišče, kamor so se bili prvi tečaj preselili tudi prevzvišeni nadškof, in bili so ondi enaki duhovnom drugim v živežu. Ker pa za vse ni bilo prostora v semenišču, so mestni duhovni ostali vsak na svojem domu, samo da so hodili v semenišče poslušat govore slovečih misijonarjev. Mašnikov iz vse nadškofije se je vdeležilo čez 700; lepo število! Med njimi je gospodovala blaga edinost in bratinstvo, zloga in udanost. Zadnji dan prvega tečaja so v obednici zaklicali navdušeni slavo sv. Očetu papežu, prevzvišenemu nadškofu in slovečim misijonarjem; zaslužena slava se je dajala njih govorom. Zadnji dan prvega tečaja, kakor tudi drugega, so duhovni podpisali in poklonili prevzvišenemu nadškofu pismo, v katerem naznanjujejo preserčno hvaležnost do njih prevzvišenosti za dar duhovnih vaj, in o tej priložnosti jim voščijo srečni odhod proti Rimu, kamor so povabljeni na vesoljni zbor, proseei, da naj oznanijo sv. Očetu poklon resne in stanovitne vdanosti do svetega apostoljskega Sedeža in popolno podložnost do vsih sklepov vatikanskega zbora. O tej priložnosti so tudi prostovoljno darovali vsak po svojem nagnjenji miloščino sv. Očetu, in zbralo se je nad 1000 frankov. Duhovni, vterjeni in oserčeni z lastnimi duhovnimi vajami, so vsi vneti za pričetje duhovnih vaj za ljudstvo po svojih duhovnijah.

„Liberalci“, videti toliko pokorščino in edinost duhovstva vse nadškofije do svojega ljubljeneega nadškofa, so postali ošupljeni (tudi dobro! Vr.), ker upali so, da duhovstvo je razkosano. Nobeden se ni prederznil ke napčnega početí proti duhovnom, vsi so vživali prostost po mestu. Duh mašnikov se začenja dramiti pri ljudstvu, in marsikter, naveličan „svobode liberalske“, se zaveda svoje zmote in zapeljanja.

*) Spis nam je iz poštene roke izročen.

Pellnovec.

Le na posodo, dokler kdo kaj dá! Nova Italija hoče 60 milijonov v zlatu na posodo vzeti! To je povedala „Unità“ in pristavlja: „Italija se je rodila med izposojevanjem, je živela in živi od izposojevanja, in kadar bo umerla, jo bo zadušilo izposojevanje...“ Žalostno je pri gospodarji, kadar začne na posodo jemati, pa tudi pri gospodinjki državi je to slabo znamenje.

Latinsčina na vesoljnem zboru je nekemu rimskemu dopisovavcu v pariško „Liberté“ tern v peti. Morda ne zna latinsko in se boji, da mu bode treba potlej več lagati in izmišljati. Boji se, da se škofje ne bodo med seboj umeli, ker latinščino vsak po svojem izgovarja: Lah, Francoz, Anglež. „Unità“ pa meni, kakor so se razumevali v dosedanjih zborih, se bodo sadaj, in ko bi veličanski jezik iz Lacijum-a ne bil že od nekdanj jezik katoliške cerkve, bi ga bilo treba v koncil spraviti dandanes, ko dnevničarji hočejo povedati vse in diplomatikarji vediti in zvediti vse. Dobro tedaj, denite berzdo na njih radovednost s tem, da rabite jezik lasten le učenim, ki študirajo, in ne šušmarjem, ki šum delajo. — Na ugovor, da je latinščina mertev jezik, odgovarja „Unità“: Postavite, da bi bil lateranski cerkveni zbor l. 1123 svoje določila sostavil v domačem (laškem) jeziku, kdo bi jih danes razumel? Kolike spremembe terpi vsak živi jezik v sedem stoletjih? In ko bi se vesoljni zbor ne obhajal v latinskem jeziku, v katerem jeziku pa?.. Vsak bi hotel svojega. Tedaj naj se godi v jeziku, ki je vsih, ravno zato ker ni nikogar.

Ni je nesreče brez sreče. Da so po nekterih deželah jele sodnije pastirske škofovske pisma soditi, zatirati, preganjati, mora boleti serce vsakega pravega katoličana. Vendar ima tudi to svojo dobro stran. Kdor doslej ni verjel, vidi zdaj očitno, kako neogibno je potrebno, da je papež sam deželni oblastnik, ter ni podložnik ktereга koli posvetnega vladarja. Bi ne mogli mar papeževih nauk, določil, razglasov in pastirskih pisem ravno tako rešetati, preganjati po sodnijah? Kako bi se zanikarneži radovali, ako bi še le papeža vidili pred kako okrajno ali deželno sodnijo! Nihče naj ne pravi, da se temu lahko v okom pride po pogodbah. Kako ravná sedanji „prostoslavni“ čas s pogodbami ali konkordati, kdo ne vé?!

Nebeška luč. Pred nekaj tedni je bilo v ameriškanskih listih brati, da je mlada oseba neko jutro na vse zgodaj, kedar se vzbujajo človeška serca k nebeškemu Očetu, na pol v spanji, nad seboj vidila nebo odperto. Mila, prav krasna luč je v svetlih žarkih sijala na okrog in brati so bile okoli njih besede: „Delati se mora.“ Ta prikazen jo je živo pretresla, toda zgnila je ko san. Mar je bila to le domišljija? Tega ne vem. Nikakoršna domišljija pa ni luč sv. vere, ktera prav iz nebes prihaja in svetlo sije v cerkvi sploh in v vsakem vernem sercu posebej, nobena domišljija ni glas sv. cerkve, ktera hoče, da pridno delajo vsi njeni pobožni verniki; nobena domišljija ni poziv, ki ga namestnik Kristusov o sleherni priložnosti pošilja na vse velikodušne serca. Da, delati je treba. To nam kličejo prigodki sami; to nam ponavljajo neznanske natezanja gerde brezbožnosti, ktera se zdi zmage že gotova, z glasom, ki prihaja iz brezna peklenskega, in ni manj razločen in umeven, kakor ta, ki prihaja nam z neba. Delati moramo, pogumno se potegniti za cerkveno reč, ustaviti se brezbožnosti, varovati mladi svet smertivnega okuženja ter napolnovati ga s svetim ognjem vere in pobožnosti, kateri bi hudobneži radi iztergali ga iz naročja.

Sveta cerkev je ladija ali barka, toda barka, ki je vedno v sredi med hudimi viharji. Vsi, ki so na barki, morajo delati in ne ločiti med potniki in brodniki. Ni-

kar ne mislimo, da Bog od nas samo zahteva, da smo v cerkvi le v njenem vnanjem obodu, sicer pa si pri- lastimo pobožno vdanost, češ, nas bo že otela; da si mislimo cerkev le mater, ki po volji božji sprejema nas v svoje naročje, pa se v svojih delih ne sklepamo z delovanjem sv. cerkve. To ne velja! Delati moramo — delati! To je pravi naslov, ki si ga napišimo kato- liški kristjanje na svojo zastavo, ter po njem tudi zvesto ravnajmo vsi, ako hočemo ostati res sinovi in hčere matere katoliške cerkve in doseči kdaj venec nebeške zmage.

Devetletni morivec. Štirletnega sina kmečkih stari- šev na Solnograjskem so pogrešili 28. jul. in našli so še le 11. septembra mrtvo truplo na travniku. Glava, ločena od telesa je ležala kakih 100 stopinj daleč. Go- vorilo se je, da je devetletni sosedov deček morivec: in pri zaslišbi je sam povedal, da je ubil otroka iz zgolj veselja do moritve. Štirinajst dni po moritvi je zopet poiskal truplo, da bi mu bil glavo odtergal, in ker se ni dalo, prišel je 4 tedne pozneje ravno to poskusit. Naj- del je sedaj truplo bolj nagnjito, vrane so ga zjedale, in červi so lezli iz oči; vse te gnjusobe ga niso mogle ostrašiti, da bi ne izpeljal svojega namena: odtergal je glavo od trupla, obesil jo na kol, in jo zaterkljal doli po hribu, truplo pa je vlekel za sabo; kesal se ni nič, in glasno smejočega so odpeljali. Obraz mu je obdivjan in zelo ostuden, oči zoperne in prebadljive, pogled po- tuhnjen. Neznanska zanikarnost staršev je morda ne- srečneža tako daleč pripeljala.

„Maulfreiheit“ in prava svoboda. Kjer jame širo- koustna brezbožnost gospodariti, tam prava svoboda v železji sedi. V Eisenachu sta nedavno zborovala dva snida dela v ška. Socijalno-demokratska stranka jih je menda zastopala 150.000, lassalka pa nekaj čez 100.000. Dopisnik v baltimorski Volkszeitungi dvomi, če je iz- med 250.000 shodcev v Eisenachu — Lutrovi domačii — bilo 250 taci, ki se smejo šteti k kakemu ker- šanskemu verstvu. Kaj čejo taki neki skleniti dobrega, kateri ne poznajo višjih dobrót, razun kar jih ta svet ima? — Drugačna svoboda je tista, ki jo Bog svo- jim vernikom včasih že na tem svetu okušati daje. Ravno omenjeni list pripoveduje priserčno dogodbo z Oberwesels-a na Renopruskem. Bolna trinajstletna deklica, ki že 19 mescev ni mogla na nogah stati in še manj hoditi, je 26. mal. serpana tek. leta prejelapervo sv. obhajilo. V vozičku so jo peljali v cerkev, k obhajilni klopi pa nesli. Po dokončani slovesnosti jo hoče njen oče zopet na roke vzeti in ven nesti, — toda te pomoči ni bilo več treba, pomagal je bil že Drugi. Zdrava in vesela je sredi cerkve bila na nogah. Razlegati se je jelo vpitje in veselje, kakoršnega stari zidovi Ver- nerske cerkve (tako jo imenujejo) še pač niso slišali. Vsi pričujoči z ozdravljeno deklico vred opravijo naj priserčniši zahvalo, in podpirana od svojih staršev gre srečno domú. Zvečer ji pa tudi te pomoči ni bilo že več treba, temuč brez vsake tuje pomoči je zamogla po poti iti. Celo mesto se je naj priserčniše veselilo s srečno deržino. Kako, da se v vaših zborih, po vaših hišah kaj tacega nikoli ne dogodi — vi neverski svobodubi in zaničevavci cerkve, mnihov, duhovnov?.. Kje je tedaj resnica?

Slovenski liberalizem. V nekem kraju na Šta- jarskem je bila volitev okrajnega šolskega odbora, in volilci so se bili pogovorili in s tem namenom k volitvi prišli, da slavno znanega duhovna in odličnega narod- njaka v odbor volijo. Pa glej, po vsi Sloveniji znan narodnjak, ki ga ravno zato imenovati nočemo, pod- kuri volilce s pomočjo družega nemškutarskega ro- govileža, češ, da le duhovna ne voliti, in nestanovitni slovenski volilci se dadó v kozji rog zagnati, in — ver-

lega duhovna, ki bi bil odboru tako potreben kot slepcu solnca svit, pri volitvi izpušče. In tako mora slovenska narodnost škodo terpeti, samo da se je liberalnemu slovenskemu narodnjaku želja utolažila. „Liberalizem, kakor se je v novejšem času zgodil, je po svojem pravem bistvu izključljiv in toraj nesterpljivega napuha navdan. Vsako skušeno veljavnost, naj jo je tudi tisočletje poterdilo, hoče odpraviti, in si jo sam sebi prilastiti.“ Tako se bere v izvrstni knjigi: „Gewissen, Glauben, Civilisation“ (Brixen 1868), str. 73.

Trinoštvo novega liberalizma. Ko je bilo zašumelo 199 laži in pretiranj o nuni Barbari Ubrikovi, je bil ves hinavski in lahkoverni svet na nogah. Kadar pa novi liberalizem svoj sad pokaže, takrat molče liberalne krošnje. Katoliški časniki naznanjujejo o mutcu v Neapelnu Antonu Capello, sinu 63 letne Rahele Fraschite v Palermi, ki je bil v letih vojaštva in vradnija ga je pred mesec dnevi poskušala, če je res mutast, ali ne. Poskušali so ga v bolnišnici, in z ognjem so ga hotli prisiliti, da bi govoril. Dobil je 150 užigalnih in udarnih rán, prve z razbeljenim železom, poslednje z rogljato palico. 24 rán je še čisto presnih, druge se zaceljujejo. To se je godilo v deželi, v kateri je liberalizem v spomladanskem cvetu, kakor se radi bahajo.

Poštenjaku tudi zaušnica pomaga. „Bonifaciusblatt“ to-le pripoveduje: Neki kolodvorni nadzornik, zagrizen protestant v reno-parski okrajini, je nedavno gledal katoliško procesijo in ustopil se je s kapo na glavi tik nemogredočih verst. Plosk! neprevidoma je imel zaušnico po glavi in kapa je na tla ferčala. Kdo pa je to storil? Ena izmed devic, ki so nesle postavo (štatvo) Matere Božje. „Potstausend,“ si misli, ali tako je tukaj? in kaj čudno se mu zdi, da priprosto dekle ima serčnost se tako pognati za čast svoje vere. „V tej reči mora kaj biti“, reče sam pri sebi; tiho pobere kapo in odide. Zaušnica pa mu je zmiraj grela glavo, vredno se mu je zdelo to reč dalje preiskovati in — čez nekaj časa je bil katoličan. — Andrejče v novem Jorku je rekel, da take spreobrnjenja z zaušnicami ali pljuskami utegnejo biti redka dogodka. Kašper mu je odgovoril: „Pri unem kolodvornem inšpektorji je vender le pomagalo. Ali une device bi ne želel za ženo vzeti.“ — Bodi-si pa tako ali tako, gotovo je, da tudi v Ljubljani se naleté priložnosti, da bi se taki obliži dali „aplecirati“ pa ne protestantom, ampak — katoliškim nevernikom. —

Čevelj ali noga — ktero jo več? — Abraham a sankta Klara je to-le rekel: Ako si otrok nogo zlomi, se mati joka; ne pa, ako se otroku duša spači. Meni se to ravno tako zdi, kakor bi kdo samo čevelj čislal, ne pa noge, — kakor bi lupino pobral in jedro za vrata vergel; to se pravi cekine na cesto izsuti in mošnjico shraniti, — meč pustiti, da ga rija sné, nožnico pa pozlatiti dati. — Kaj pravijo k temu tisti, katerim je: svoboda A, narodnost B, vera C, — če ne morebit celo še le Z? —

Hvala nove ére iz liberalnih ust. Mednarodni delavski shod je 12. kim. zboroval v Bazileji in sklenil je vstanoviti v Evropi: „Nasprotovavno družbo.“ Iz Neapelna je bil med tistimi socijalisti zastopnik neki Caporusso. O tej priliki je rekel Caporusso, da v Neapelnu je šest sto tisuč duš; med temi je 6 velikih kapitalistov; 150.000 malih špekulantov in kapitalistov; 100.000 malih trgovcev in skopežev; 50.000 potepuhov, lazarov itd., ki jih vzderžuje aristokracija; 100.000 žen in deklét, ki ne delajo; in 200.000 žrtev tega družbinskega stanja. Caporusso pravi nadalje, da Neapel je imel svoje dni slabo vladu, — sedanja pa je še slabši. Delavec se veliko terpinči id. Da tudi drugod ni dobro terdi eden nemških listov, rekoč: „Die Honig-

monde der neuen Aera sind überhaupt vorbei; medenica nove ére se je posušila; pokazala je svojo nezmožnost kakor slabi očetje, ktere grajajo njih lastni otroci... Med tem pa „katoliška cerkev gre mirno svojo pot skoz stoletja in se ne meni za pritlikovce, ki v gredočo (cerkev) blato mečejo.“ O veličanske, resnične besede!

Razgled po svetu.

Greuter. prvi govornik v državnem zboru, je tedaj pred sodnijo za nekrivega spoznan. Veseli se vse Tirolsko in vse v Avstriji, kar je katoliškega; pa tudi mnogi njegovi politiški nasprotniki, ki poznajo tega skoz in skoz poštenega in tako zmožnega Tirolca, se radujejo, da je Greuter za to spoznan, kar v resnici je. Tirolci, ki so poprej zanj molili, ss. maše najemali, na božja pota hodili, zdaj veselja poskakujejo in streljajo, da se njih gore stresajo.

Katoliški shod v Gradcu. Delavski odsek je sklenil, da naj bode v Gradcu stanoviten odbor, kateri bo obravnaval delavsko vprašanje in dopisoval z vsimi delavskimi družbami, in po potrebah pravila izdelal za družbo, podobno rokodelski družbi. Cerkev bo pač kaj pametnejšega storila, kakor pa uni vekači, ki so pred kaj časom v Gradcu in drugod kričali in v frajmavarski rog trobili.

V politiskem odseku je sklenjeno: „Zbor katoliško-konservativne družbe vse napade na kloštre razglasuje za rop nad kat. cerkvijo in kat. ljudstvom.“

Šolski odsek predlaga: 1. Zbor katol. družbe izrekuje, da je dolžnost vsih zvestih katoličanov z vsimi postavnimi pomočki varovati katoliške šole, učne zaloge in dobrotne naprave v svoji lasti in katoliški lastni, zlasti s tem, da v ktere koli zastope voli vestne može. 2. Veliki zbor vošilo izrekuje, da naj se poverne cerkveno nadzorstvo nad šolami. 3. Zbor miluje, da so se na tukajšnjem (graškem učiliškem shodu — v katoliškem mestu in v katoliški deželi slišale besede, ki vsako kersansko čutilo globoko užaljujejo.

Barbarstvo nove ére. Nihče ne more tajiti, da čednost je k oliko enako, če ne veliko bolj potrebna, kakor veda. Nihče ne more tajiti, da obé ste se v semeniših in samostanih po naj boljsem vzoru gojile. In glejte! dosti znamenj že imamo, da nova éra namerja zoper samostane in semeniša, — saj na Laškem, ktero se posebno šopiri s svojim liberalizmom, kterege brat pa je na Laškem že precej dostikrat vandalizem. Zdaj so se Lahi spravili zoper semeniša, kloštre so že precej potrebili. Veliko semeniš so že zaterli, nad drugimi Damoklov meč visi. Med zatertimi semeniši, pravijo „Tir. Stim.“ jih je dosti, ki so bile prava narodna slava. Med temi je padvansko semeniš, ki je imelo evropski slovez; Lahs so mu ugrabili prihodke in zdaj še obljubljenega piškavega pridavka ne dobiva. — In kam merijo n. pr. take le dogodbe. Advokat, ki je z vso gorečnostjo in vestnostjo delal za svoje ljudi, je bil od druge stranke na dvoboj klican! Enaka se je godila sodnijskemu predsedniku od stranke, ki je kazalo, da ji s svojo besedo škoduje. Prišeženim možem ali porotnikom se žuga v brezimenskih listih; sodniki dobivajo ne poredkoma od zgorej povelja, da naj to in to pravdo tako ali tako obravnajo. Zavoljo tega se ne bode nikoli kaj natanko zvedilo o morivcih, ki so avstr. konzula v Livorni zaklali in gr. Crenneville-a ranili, pa poslanca Lobbia hotli iz sveta pognati ter so ga hudo ranili, akoravno se je v začetku reklo, da je pravda osnovana in se pridno obravnava.

Z zahodnjih Čehov. Deleč na okrog zavoljo dobrotnosti sloveči knez Löwenstein je zbudil šolske učitelje k duhovnim vajam, in oskerbel jih je skoz vse

dni na svojem gradu v Zabavi z živežem in vsim potrebnim. Bilo je sprejetih 68 učenikov, s katerimi je duhovne vaje opravljal č. g. Šmude iz Jezusove družbe. Iz pobožnosti, katero so gg. učitelji ves čas dajali na znanje, se tudi lahko vidi, da je bil sad obilen. S spovedjo in sv. obhajilom se je sv. opravilo dokončalo tretji dan. To je res posnemanja vredno djanje. (Hlas mor.)

Župani v gornjem in spodnjem Mühlviertel-u in v Inviertel-u (v gornji Avstrii) so se bili zbrali in sklenili poslati peticijo ali prošnjo do deželnega zbora zoper novo šolsko postavo. Srenjski predstojniki tirjajo, da katoliške farne šole naj ostanejo katoliške farne šole, in naj se ne spreminjajo v brezverske (brezkonfesijske) srenjske šole; pravice farnih srenj do njih šole se morajo ohraniti itd.

O. Hijacint. Cerkvi sovražni časniki veselo in škodoželjno raztrobentavajo, da je v Parizu en list padel z drevesa, da je karmelita p. Hijacinta premagal napuh, ter se je povernil v svet in pričel rogoviliti zoper svoje lastne višji in zoper Rim. Kaj je neki to čudnega? On ni ne prvi in ne poslednji odpadnik, to je gotovo, pa še bolj gotovo je, da se vsak odpadnik teptá kakor list, ki z drevesa pade. Izdajavstvo in odpad je bilo vselej, je in bo naj gerši in toraj naj zaničljivši djanje. Može, ki so poprej sloveli deleč po svetu kakor n. pr. Passaglia, se z odpadom očernijo in pri prijetih samih zaničljivi postanejo. In to ni čudo, ker kdor je Bogu nezvest, tudi pri ljudéh ne more dobrega imena več imeti.

Napredek nove ère kažejo poslednje šolske spraševanja v licealnih napravah v Neapelnu. Izmed 739 izpraševanih je verženih ne manj kot 698, tedaj poterjenih samo 41! Tako naznanuje „Unità.“ Pa kje je to mogoče? Ali ne živimo v „luči“ 19. stoletja? Ali ne preslavlja judje in kristjanje (?) „zlate svobode?“... Ko je mladenec razmišljen s politiko in okužen s tolikimi žalostnimi zgledi, kako hočete, da se prime učenja in postane mož? pristavlja omenjeni list. Politika je za mož, in svoboda za tiste, ki znajo že sami sebe berzdati, — brez krotitve postane človek — zvér. — Na padovanski liceji so izmed 124 izpraševanih študentov samo 4 zmožni spoznani, da morejo višji razrede prestopiti, in še ti 4 so bili „privatisti,“ in še več: 3 izmed njih so bili iz zunanjih dežel (1 Teržačan, 1 Tirolec in 1 Čeh), in četrti je bil klerik, gojenec padovanskega semeniša... Ali taki blagoslov rodé šole v zgolj posvetnih rokah?! — Temu nasproti pa oznanuje „Unità“ tudi spraševanje po mnogoterih napravah v Rimu — z naj častitljivšim vspehom.

Razne novice. Leto in dan je minulo uni mesec, kar na Španjskem liberalstvo rogovili, in kaj se je doseglo za svobodo? Ropa brez števila, zguba na zgubo. Ravno je otok Kuba na tem, da ga Španija zgubi, kar bi se brez punta domá zanesljivo ne bilo zgodilo. — Tako imenovani anglikanski škof A. Cleveland je nekak protest speštal zoper papeža in cerkveni zbor, ki ima nekaj berlečega za ignorante (nevedneže), pa so zgolj laži zvijače in zmote, in „Neue Freie“ nima vzroka se s tem šopiriti. — Hinavskim preganjavcem samostanov jo je zabelil anglikanec Cobdet, ki piše, da v tako meniški Španii je bilo revežev pred puntom v primeri z vsim prebivavstvom le $\frac{1}{30}$; (eden od 30); v Italii in Avstrii, tudi meniških deželah, $\frac{1}{25}$; na Francoskem $\frac{1}{20}$; v Angliji pa $\frac{1}{6}$, nekteri pisavci pravijo, da celo $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{3}$ prebivavstva. — V Manheimu so teržni dan za živino, ki je zadel na saboto, zavoljo judov na nedeljo predstavili. To sicer ni nič posebnega v naših judofilskih in cerkvi gorkih časih. Ne mara se bodo velikoserčni judje kristja-

nom hvaležni skazovali ter kako polovico državnih dolgov plačali, ker iz ljubezni do njih svojo nedeljo teptati dovolijo?! — Na vprašanje: „če se dopusté drugoverci na vesoljni zbor?“ so sv. Oče odgovorili mlgsp. vestminsterskemu škofu Manningu: „Na zbor se ne bodo mogli dopustiti tisti, ki priznavajo že obsojene zmote.“ Nič ne more bolj modro biti kakor ta naredba, zakaj ako bi se dopustilo pretresovanje že zaverženih zmót, bi se veljava nekdanjih sklepov v dvom stavila, kar pa ni mogoče. — Med tistimi, ki naj bolj grajajo zoper cerkveno pismo eks-patra Hijacinta, sta protestant Guizot in Adolf Thiers. Veliki angleški časnik „Times“ pravi, da iz Passaglia je kipela razžaljena lastna ljubezen, v pismu eks-patra pa nahaja začetke krivoverstva. — V Rimu je hudo zbolel kardinal Reisach, Bavarec, veliko veljaven in obširnega vpliva gospod.

Iz Ljubljane. P. n. gosp. Šimonu Vilfanu, kanoniku v Novem mestu, je podeljena proštovska dostojnost ondnotnega kapitelná.

G. dr. Jan. Kulavíc, podvodja v kn. šk. semenišu, je postal c. kr. dvorni kaplan in naučni ravnatelj pri sv. Avguštinu na Dunaju. Škoda domačii, da tako moč zgubi; gospodu samemu pa sleherni serčno privoši zasluženó višjo stopnjo. Slava! —

Flachenfeld-Volvicovo korarstvo je deželni zbor prisodil čast. g. Frid. pl. Premierstein-u, duh. pom. v Trebnem. —

Bogoslovské šole se pričnó 5. t. m.

C. k. kmetijska družba v Gorici si je g. dr. E. H. Kosta častnega uda izvolila. —

V porotniški obravnavi 23. in 24. kim. so porotniki g. Jak. Alešovca, vrednika in lastnika „Brenčelnovega,“ za nekrivega izrekli. Tožen je bil namreč, da je zaničeval srenjske odbornike in odobraval znano „jančevanje.“ Ravno tako je bil kakor vrednik „Trigl.“ tožen, da je vojašino razžalil; pa tudi 29. u. m. za nekrivega spoznan.

V Štajerskem deželnem zboru preganjajo nekteri gospodje zaupnico do papeža; — pa konkordat. Kaj menite, zakaj? Iz same ljubezni do duhovnov!!! Pri konkordatu so bojda duhovni sužnji, vklenjeni v škofovsko samovoljo! Nenaprošeni osvobodovalci blezo ne vedó, da vsak duhoven že pri posvečevanju škofu „pokoršino“ obljubi. Liberalci pa bi radi vidili, da bi duhovni „figa-može“ postali, obljubo prelomovali in sami sebe zavergli; pa to se ne bo godilo, če bi se tudi konkordat v „liberalno vodo“ utopil. Duhoven ne ceni svoje duše in zveličanja tako malo, kakor marsikteri drugi.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po Ani L. 27 gl. — Neimenovan 1 gl. — V dober namen 2 gl.

Za znamenje neomadežanega spočetja pri sv. Jakopu. G. Al. Peharec duh. 1 gl.; g. fajm. Jan. Vidmar 1 gl.; g. fajm. Jak. Fada 1 gl. —

Za afrik. misijon. Marija Dovič 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. U—c v R.: Podano prejeli in se bo po Vašem namenu obrnilo. — G. K. v Z.: Pismo došlo. Čas je za spov. in ss. obh. družbo v prid ves. zbora še zmiraj. Dnevi odmenjeni so petki, kdor se hoče k uni družbi šteti; kdor zamore le kak drugi dan opraviti, je gotovo bolje takrat kakor pa nobenkrat ne. Serčna hvala! — G.—r. —k—: Pa ni „zarobljen,“ in ne teče „gorjansko,“ ampak „poljansko.“ Jelite! — G. —o—: Bog daj srečo! Za obljubljeni: mož beseda! —